

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pauli Segneri S. J. Instructio [!] Poenitentis,
Confessarii, Et Parochi**

Segneri, Paolo

Augustae Vindelicorum ; Dilingae, 1696

Caput I. Quòd Confessarius sit Judex, & de scientia, quæ est ipsi
necessaria ad rectè judicandum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52749](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52749)

quàm qui multorum poenitentium salutem cooperatur. Certum est, quòd Anna de se ipsa exultans gaudio pronuntiavit, felicet sterilem peperisse multos filios; *donec sterilis peperit plurimos. 1. Reg. 2. 5.* Etsi enim præter Samuelem, alium nullum habuisset filium, unicus tamen iste olim debebat dare vitam quamplurimis.

CAPUT I.

Quòd Confessarius sit Iudex, & de scientia, quæ ipsi est necessaria ad rectè iudicandum.

Ego dixi: *Dij estis. Ps. 81. 6.* Verantur Sacerdotes in statu medio inter Deum & homines. Cum Deo sunt homines, cum hominibus sunt Dij. Propè ad eum modum, quo parelia in aëre respectu solis sunt nubes, & respectu nubium appellantur soles. Quòd si hoc fas est de omnibus Sacerdotibus cum fundamento affirmare, id longè magis de vobis poterit enuntiari, qui ad sublime Confessarij munus fuistis admissi: Non solum quia estis Iudices, quos Deus olim in Exodi libro sexenunero divinissima hac Nomenclatione condecoravit, sed quia estis Iudices delegati in tali causa, quæ ex natura sua spectat ad forum Dei. *Qui potest dimittere peccata, nisi solus Deus? Marc. 2. 7.* dicebant olim calumniatores Scribæ, neque male, tamen non intelligerent, quid loquerentur. Et quidem in veritate Sacerdos peccata dimittit, neque solummodo declarat Poenitentem absolutum,

ut impiè quidam docuerunt, damnati à Concilio Trid. Sess. 14, c. 6. & Can. 9. Sed ipsemet peccatorem absolvit, seu quod idem est, tollit obligationem, dissolvit vincula, & condonat benevolè illud debitum, pro quo nullis creaturæ viribus satisfieri posset unquam. Et cui aliquando Iudicum impertita fuit potestas, quæ ex misero & reo faceret innocentem? Summa illorum Auctoritas non altius assurgit, quàm ut pronuntiet innocentem, qui falsò erat accusatus, non autem ut faciat innocentem. Abstergere potest candidissimæ mustelæ maculas, non autem verficolori Pardo nitidum candorem inducere. Sed quid Iudicum potestatem memoro? dicam potiùs, cui Angelorum similis collata est potestas, licet quis cogitando singulorum dotes & perfectiones percurrat, quæ ab infimo usque ad supremum ita excrecunt, ut in Imensum videantur accumulari? *Cui Angelorum dixit Deus: Quorum remisistis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt?* Plus dicam. Nemo satis assequi potest, quanto odio prosequatur Deus peccatum mortiferum. *Abominatio est Domino via impij. Prov. 15. 9.* Rem abundè demonstrat, quòd Divina Majestas satis non habuerit, omnia opera Gratia ad destructionem peccati ordinasse, sed ad illud stirpitus evellendum vitam quoque suam impenderit Deus Homo, ut secum illud Samsonis instar propria oppressum ruinâ contumularet. Et tamen hæc peccati everfio, quæ pretioso sterit Redemptoris Sanguine, quantâ facilitate per Confessarium propè quotidie iteratâ

renovatur? Tollit Sacerdos manum, & ait, *Absolvo te*; quâ voce auditâ mox corruunt muri Hierichuntini, et si geminato ambitu clausam tenuerint civitatem; & non solum in pulverem subdunt, sed planè in nihilum dissolvuntur. *Quæretur peccatum illius, & non invenietur. Ps. 9. 15.*

Atque hæc sunt, quæ ad superius jam dicta addidisse, multum juvabit, eum nempe in finem, ut tantò sublimiorem æstimationem conciperetis potestatis, quæ in vobis residet, itaque intelligeretis, quanta vobis incumbat necessitas comparandi congruam scientiam, pro tali munere veluti oportet, exercendo. Perpendite, quoddam sententia à Sacerdotibus in hoc iudicio prolata, tanti sit ponderis atque momenti, ut quamprimum hanc ratam habeat, eique subscribat universâ curia cælestis. *Quodammodo ante diem Iudicij iudicant*: ait S. Hieronymus, *Et quod ipsi iudicaverint in suo tribunali, approbabitur in die Iudicij. Ep. ad Heliod.* Quanto ergo studio decet examinatam & elaboratam esse hanc sententiam, ut possit coram tam augusto confesso exhiberi, ne delaretur irrita, utpote vel per ignorantiam corrupta, vel per inconsiderationem præcipitata. Certum est, non solum pro gravi peccato à Theologis haberi, si quis Pœnitens studio, datâque operâ indoctum eligat Confessarium, qui munere suo rite fungi nesciat, (1.) verum etiam non minoris culpæ reum ab hisdem censerî Confessarium, qui ministerium hoc obit, seque exponit confessionibus excipiendis absque sufficiente scientia, (2.) *Injulusmodi enim imperitos*

Sacerdotes à functione tanti muneris suspendit ipse Deus, clarissimis his verbis, cum dixit: *Quia tu scientiam repulisti, repellam te, ne Sacerdotio fungaris mihi. Os. 4. 6.* Non dixit: *ne sis Sacerdos.* Hoc enim ei permittit, sed in eisdem pronuntiavit: *Ne Sacerdotio fungaris: Quia tamen si Deus ob ignorantiam à impositum munus non auferat à Sacerdotibus, non tamen vult id exerceri, cum gravi periculo reverentiæ, quæ debent Sacramentis. Neque satisfacis, si dicitur sum approbatus ab Episcopo; quoniam cunque aliunde te manifestè agnoscat habilem: quia approbatio præsupponit scientiam, non confert: neque enim, qui te in via ducentem assumit, oculos simul lumen tibi præbet, ad videndum, si cæcuses. Dixi: si te manifestè agnoscat inhabilem. Quia si solum dubitas, stare poteris iudicio illius, qui te approbat. (3.) atque interea te idoneum magis reddendo, & tuæ, & approbantis conscientia consulere.*

Verum est, sufficere Confessario eam saltem scientiam, quæ sit commentata illorum conditioni, quorum gubernat conscientias. (4.) Qui agrestium in pago audit Confessiones, tantum non indiget doctrinâ, quantum opus habet, qui in civitate hoc fungitur munere, & tribunal confendit, ubi difficilius agitantur causæ. Aliud est, sine periculo simplicem iudicare bubulcum, aliud, consularium & mercatorum agere arbitrium. Cui simplex & candida comititur conscientia deducenda plano trionque transmitti, necesse non est, ut eâ excellat peritia, quâ juvandi sunt labyrinthis implicati erroribus. Negari non

potest, defectum scientiæ suppleri per-
 tepe experientiâ, cui plurimum attribuit
 Divinus Spiritus *Eccli. 34. 10. Qui non
 est expertus, pauca recognoscit.* Imò
 multum ad rem facit à naturâ indita ju-
 dicandi facultas, quâ quis in rarioribus
 casibus jubetur dubitare, & doctiorum
 flagitare consilium. *In casibus dubijs*
(ita sentit sacrum Concilium:) possit re-
currere consilium sapientiorum, modò
non pradat penitentem, nec aliud præ-
beat indicium, ex quo possit agnosci. Si
 gravissimi duntaxat Theologi huic præ-
 ficiendi essent iudicio, populo non mo-
 dò adempta esset frequentandi Mysterij
 copia quotidie, sed vix semel concessa
 in anno: Itaque Sacramentum hoc foret
 quidem fons saluberrimus omnibus, sed
 clausus, qualem noluit videri Deus, in-
 quiens; *Fons patens Domini David in*
ablutionem peccatoris. Zach. 13. Nescio
 proinde, quomodo suam excusare que-
 ant temeritatem non pauci, qui exiguâ
 instructi notitiâ rerum, quas scire sum-
 mopere interest, audent conscientiarum
 sibi vendicare arbitrium, quasi non esset,
 ut loquitur S. Gregorius, *ars artium,*
regimen animarum.

Porro scientia hæc requisita duplex
 est. Alia universalis, quæ appellatur
Scientia Juris. Particularis altera, di-
 cta *Scientia facti.* Ad primum genus
 pertinet, scire saltem hæc septem se-
 quentia. 1. Quantum se cujusque ex-
 tendat jurisdictio, tum ne quem absol-
 vat, nisi subditum, cum scriptum sit:
Judex sapiens (quantumcunque sit sa-
piens) judicabit populum suum. Eccli.
10. tum ne in eas noxas sibi arroget pote-
statem, quæ ad altius spectat tribunal.

Oportebit proinde cognitos habere Ca-
 sus Reservatos, ac Censuras, saltem quæ
 frequentius solent occurrere. 2. Sciat
 discernere, quod à veteris testamenti Sa-
 cerdotibus exigebat Deus, inter lepram
 & lepram, hoc est, mortalia à veniali-
 bus, & qualia sint ex genere suo. 3. Di-
 judicare possit circumstantias peccatorum
 aggravantes aut imminuentes, certè eas,
 quæ diversam speciem efficiunt. 4. No-
 verit, ubi facienda sit restitutio, seu sa-
 mæ, seu bonorum fortunæ. 5. Quæ sit
 occasio proxima peccandi, & quando
 quis teneatur eam evitare. 6. Quis &
 qualis dolor necessarius sit Penitenti, ad
 obtinendam gratiam Sacramenti. 7. Quæ
 forma observanda Absolutionis, & quæ-
 nam remedia præscribenda ad versus pec-
 cata saltem communia. (f)

Quæret hoc loco aliquis, præstetne
 in iudicio isto sacramentali benigniores
 sequi sententias, an potius rigidiores?
 Videtur hic uno verbo doceri velle pru-
 dentiam. Existimo tamen in hunc modum
 posse responderi. Duplici ratione navis
 aliqua suo levari potest onere. Si merces,
 quibus onusta deprimitur, eijciantur,
 quo modo expeditior redditur ad pro-
 sequendum iter, portumque tenendum.
 Præterea etiam saburra navi subtrahi po-
 test, itaque allevari. Sed hoc est evi-
 denti obijcere navem naufragio. Simi-
 liter duobus modis Penitentis conscien-
 tia potest allevari, cum fructu, & dispen-
 dio. Potest nempe ipsi ita facilis reddi le-
 gis observatio, ut se ultro ei, & lubentè
 animo subjiciat, & potest è contrario
 ipsi eadem ita laxari, ut liberum se pu-
 ter, & omne jugum excutiat. Exempli
 gratiâ. Est qui Confessionis faciendæ
 causâ

6
 causâ tuis advolvatur pedibus, æqualiter & crapulæ & libidini deditus. Quod si tu istum arctissimis limitibus, quibus nonnulli Authores (6) legem jejuniij circumscribunt, velis constringere, veluti, ut vespertina refectio non excedat quatuor uncias, neutiquam ipsi persuadebis jejunium. Verùm cum eidem dixeris juxta mitiorem sententiam (7.) prædictam quantitatem viribus corporis & complexionis conformandam esse, atque in genere loquendo, satisfacere, qui quartam consuetæ cænz partem non transgreditur; En mox animum sumer Pœnitens, seq̄ue pronum ostendet ad parendum legi hac moderatione declaratæ. E contrario, si eidem asseveraveris, ipsum, dummodo statuat nunquam peccare amplius, nequaquam teneri famulam pellicem ex ædibus suis amandare, cui centum scuta dederat mutua, quorum recuperandorum spes periret eâ dimissâ. (8.) Lætus ac hilaris domum suam reperet, ex tam favorabili laxâque sententia, sed malo suo. Conversari familiariter perget, & brevi post conversationem fædo se conspurcabit flagitio. Quod facillimè declinari poterat, si occasio tempestivè fuisset subtracta. Unico verbo; quando benignæ opiniones Pœnitentem quasi manu ducunt ad legis observantiam, ijs te accommoda, quod non prohibetur. At cum per eas difficulter præcepto satisfieri poterit; noli eas amplecti, aut suadere alteri, ne animas, quibus veterum excutere maximâ solitudine debueras, dulci quodam pocœnio consopire videaris, consopitâque ex montis culmine in præcipitium deturbare. Et hinc Deus

avertat, ut tibi unquam in mentem veniat, dictare ulli, quisquæque si Pœnitens, tanquam probabilem sententiam, quod in re venerea detur parvitas materiæ, sicuti in ceteris. Quis enim unquam dixerit ignem esse modicum, quo admotò pulvis nitratus horrendâ ædificiorum strage in flammam erumpit. Unica scintilla, etsi minutissima, abunde sufficit maximo incendio. Finitur istud. Licetum esse censent viri prudentes, benignâ uti interpretatione, cum Doctoribus classicis, circa præcepta positiva, non autem fas esse eam adhibere naturalibus, præcipuè quæ carnis concupiscentiam frænant; quorum observantia tantò erit facilior, quò illa erit perfectior. Restat nunc altera scientiæ species, quæ vocatur Scientia facti, de quâ commodius capite sequenti agemus.

- (1.) Suarez de Panis. disp. 27. sect. 2. n. 9.
- (2.) Suarez. l. cit. n. 6. Navar. in Man. c. 4. n. 12. Cajet. in Summa V. Conf. necess. Sylvester V. Confess.
- (3.) Navar. l. cit. n. 14.
- (4.) Suar. l. cit. n. 4. Navar. l. 2. n. 11.
- (5.) Suar. l. c. n. 2. 3. Cajet. Sylvester l. c.
- (6.) Graf. p. 1. dec. l. 2. c. 57. n. 29. Azor. To. 1. l. 7. c. 8. q. 1. Sa V. Jejun. n. 8.
- (7.) Laym. l. 4. tr. 8. c. 1. n. 9. Regim. 20. 2. l. 4. n. 885.
- (8.) Jo. Sanch. in Select. disp. 20. n. 1.